

Definitieve Analyse voor Toezichthouder Provincie Limburg

11 december 2025

Integriteitskwestie Nevenfunctie Wethouder Last & Toezicht door Burgemeester Gulpen-Witterm

1. Inleiding

Deze notitie legt voor de toezichthouder helder en feitelijk uit waarom de niet-gemelde nevenfunctie van wethouder Last geen op zichzelf staand incident is, maar een manifestatie van structurele tekortkomingen in de integriteitsborging binnen de gemeente Gulpen-Witterm.

De kern van het probleem betreft zowel het handelen van de wethouder als het ontbreken van effectief toezicht door de burgemeester, ondanks eerdere waarschuwingen en vastgelegde beheersmaatregelen.

2. Wettelijk en bestuurlijk kader

2.1. Art. 41b Gemeentewet

Een wethouder is verplicht een voornemen tot aanvaarding van een nevenfunctie te melden aan de raad.

De raad bepaalt vervolgens of de functie verenigbaar is met het ambt.

2.2. Art. 170 Gemeentewet

De burgemeester heeft een actieve taak tot bevordering en bewaking van bestuurlijke integriteit.

Deze taak omvat toezicht, borging, monitoring en tijdige interventie.

2.3. Verordening Risicoanalyse Integriteit Gulpen-Witterm (raad 23 februari 2022)

De verordening verplicht het bestuur tot:

- periodieke inventarisatie van integriteitsrisico's,
- uitvoering én monitoring van beheersmaatregelen,
- transparantie naar de raad.

2.4. Risicoanalyse Integriteit (raad 21 december 2023)

In deze analyse is de nevenfunctie van de wethouder expliciet aangemerkt als risicovol, met een concrete beheersmaatregel:

- de nevenfunctie moet inzichtelijk, gemeld en gemonitord worden,
- risico op belangenverstremming moet worden voorkomen.

2.5. Rekenkamerrapport 13 maart 2025, p. 7 Het rapport benadrukt dat fracties sinds 2022 een jaarlijkse financiële bijdrage ontvangen en dat hierover verantwoording moet worden afgelegd.

Correct financieel beheer en scheiding van verantwoordelijkheden zijn noodzakelijk om belangenverstremgeling te voorkomen.

3. Feitelijke gang van zaken

3.1. Wethouder Last vervulde sinds 8 mei 2022 de functie van penningmeester van politieke partij Balans

Deze nevenfunctie:

- werd nooit aan de raad gemeld, ondanks wettelijke verplichting;
- werd niet beëindigd na de risicoanalyse van 2023;
- bleef ook bestaan nadat Last op 21 december 2023 de portefeuille Financiën kreeg.

3.2. Dubbele financiële verantwoordelijkheid

Vanaf december 2023 had Last:

1. intern verantwoordelijkheid voor partijgelden (als penningmeester),
2. extern verantwoordelijkheid voor publiek geld (als wethouder Financiën),

terwijl fracties ook jaarlijks financiële bijdragen ontvangen.

Conclusie:

De wethouder bevond zich in een situatie van directe en structurele belangenverstremgeling. De controleur controleerde zijn eigen partij.

4. Beantwoording burgemeester op artikel 32-vragen (8 december 2025)

De burgemeester stelt:

- dat zij de nevenfunctie pas op 5 december 2025 ontdekte via iBabs;
- dat de wethouder haar nooit had geïnformeerd;
- dat zij “direct actie” ondernam door de wethouder te bellen en te adviseren zich uit te schrijven.

4.1. Kernproblemen in deze beantwoording

(a) Geen opvolging van beheersmaatregelen (2023)

Hoewel de risicoanalyse de nevenfunctie expliciet noemde, blijkt er:

- geen monitoring,
- geen verificatie,
- geen jaarlijkse check,
- geen rapportage

te hebben plaatsgevonden.

(b) Passieve interpretatie van art. 170 Gemeentewet

De burgemeester stelt dat zij “niet in de gelegenheid was om vooraf te adviseren” omdat zij niet was geïnformeerd door de wethouder.

Dit is strijdig met haar zelfstandige wettelijke opdracht tot integriteitsbevordering.

(c) Onvoldoende informatievoorziening aan de raad

Ondanks:

- een schending van de Gemeentewet,
- een niet-gevolgde beheersmaatregel,
- risico op belangenverstremming,

is de raad niet proactief geïnformeerd.

(d) Minimalistische interventie

Het enige genomen besluit was een administratief advies om zich uit te schrijven bij de KvK. Geen formeel gesprek, geen vastlegging, geen escalatie, geen reflectie, geen herstelmaatregel.

5. Integriteit: structureel in plaats van incidenteel

Deze casus staat niet op zichzelf. Eerder in 2025 werd in een andere integriteitszaak (BAGW-melding) reeds geconstateerd dat:

- het integriteitsprotocol niet werd gevolgd;
- cruciale stappen werden overgeslagen;
- hoor en wederhoor niet adequaat kon plaatsvinden;
- monitoring en borging ontbraken.

De huidige kwestie bevestigt dezelfde patronen:

- gebrekkig toezicht,
- afwijking van eigen verordeningen,
- onvoldoende raadsinformatie,
- te late en te beperkte interventie.

6. Bestuurlijke duiding voor de toezichthouder

6.1. Ten aanzien van de wethouder Last

- Schending art. 41b Gemeentewet
- Niet naleven van afspraken uit de risicoanalyse (2023)
- Bestuurlijke rolvervlechting tussen partijfinanciën en gemeentefinanciën
- Langdurige niet-transparantie richting raad en college

Dit betreft een ernstige integriteitsschending met directe gevolgen voor vertrouwen en bestuurlijke geloofwaardigheid.

6.2. Ten aanzien van de burgemeester Ramaekers-Rutjens

- Onvoldoende uitvoering van art. 170 Gemeentewet
- Niet naleven/monitoren van eigen verordening en risicoanalyse
- Raad niet proactief of tijdig geïnformeerd
- Ontbreken van effectieve borging en toezicht
- Reageren pas nadat het incident extern zichtbaar werd

Dit wijst op structureel falende integriteitsregie, hetgeen onder het interbestuurlijk toezicht zwaar weegt.

7. Conclusie

De combinatie van:

- een langdurig niet-gemelde nevenfunctie,
- een bestaande en bekende risicoanalyse die niet werd opgevolgd,
- een dubbele financiële verantwoordelijkheid van dezelfde bestuurder,
- gebrekkig toezicht door de burgemeester,
- en het ontbreken van transparantie richting de raad,

leidt tot de bestuurlijke conclusie dat in Gulpen-Wittem de integriteitsborging als systeem onvoldoende functioneert.

Deze situatie raakt het vertrouwen in de lokale democratie en vereist daarom interventie en duiding door de provincie als toezichthouder.

8. Bijlagen

1. Verordening Risicoanalyse Integriteit, 23 februari 2022
2. Risicoanalyse Integriteit Gulpen-Wittem, 21 december 2023
3. Rekenkamerrapport 13 maart 2025, p. 7
4. Beantwoording art. 32-vragen (U.25.04144)

KORTE BESTUURLIJKE SAMENVATTING

Integriteitskwestie Wethouder Last & Toezicht Burgemeester Gulpen-Wittem

1. Essentie van het probleem

Wethouder Last vervulde sinds 8 mei 2022 de functie van penningmeester van politieke partij Balans, zonder deze nevenfunctie te melden aan de gemeenteraad, zoals verplicht op grond van artikel 41b Gemeentewet.

De functie werd evenmin beëindigd nadat in de risicoanalyse integriteit (21 december 2023) specifiek een beheermaatregel was vastgesteld voor deze nevenfunctie.

2. Belangenverstrengeling en zelfcontrole

Vanaf 21 december 2023 was de heer Last niet alleen penningmeester van zijn partij, maar tevens wethouder Financiën.

Tegelijkertijd ontvangen fracties sinds 2022 een jaarlijkse financiële bijdrage waarvoor verantwoording moet worden afgelegd (Rekenkamerrapport 13 maart 2025, p. 7).

Hierdoor ontstond een situatie waarin dezelfde bestuurder zowel partijgelden als publieke financiële stromen beheerde en indirect controleerde.

Dit is een klassieke vorm van belangenverstrengeling: de wethouder keurde zijn eigen vlees.

3. Toezicht door de burgemeester

Ondanks haar wettelijke taak op basis van artikel 170 Gemeentewet, en ondanks de expliciete signalering in de risicoanalyse 2023, stelt de burgemeester dat zij de nevenfunctie pas op 5 december 2025 ontdekte via een stuk in iBabs.

Hieruit blijkt dat:

- de beheersmaatregelen uit de risicoanalyse niet zijn gemonitord,
- de verordening risicoanalyse (23 februari 2022) niet is toegepast,
- de raad niet proactief is geïnformeerd,
- de interventie beperkt bleef tot een administratief advies tot uitschrijving bij de KvK, zonder formele opvolging of rapportage.

Dit duidt niet op een incident, maar op een structureel tekortschietend integriteits- en toezichtmechanisme.

4. Bestuurlijke betekenis

Voor de wethouder Last

- Overtreding art. 41b Gemeentewet (niet melden nevenfunctie)
- Niet-naleving van afgesproken beheersmaatregelen
- Reëel risico op belangenverstrengeling
- Gebrek aan transparantie richting raad en burgemeester

Voor de burgemeester

- Onvoldoende uitvoering van art. 170 Gemeentewet
- Niet naleven en monitoren van verordeningen en risicoanalyse
- Te late en te beperkte interventie
- Onvoldoende informatievoorziening aan de raad
- Een patroon dat aansluit bij eerdere integriteitskwesaties

5. Conclusie

De combinatie van:

- een niet-gemelde nevenfunctie,
- een genegeerde beheersmaatregel uit 2023,
- dubbele financiële verantwoordelijkheden van dezelfde bestuurder,
- en gebrekkig toezicht door de burgemeester,

leidt tot de bestuurlijke conclusie dat de integriteitsborging binnen Gulpen-Wittem structureel onvoldoende functioneert.

Dit raakt het vertrouwen in het lokale bestuur en verdient daarom aandacht en duiding van de Provincie als toezichthouder.

TIJDLIJN – Integriteitsdossier Wethouder Last & Falend Toezicht Burgemeester

Voor toezichthouder Provincie Limburg

23 februari 2022 – Verordening Risicoanalyse Integriteit aangenomen

- Raad stelt verordening vast met verplichte:
 - periodieke risicoanalyses,
 - monitoring van beheersmaatregelen,
 - actieve informatievoorziening aan de raad.
- Burgemeester krijgt hierin formele verantwoordelijkheid voor integriteitsborging.

8 mei 2022 – Wethouder Last wordt penningmeester van politieke partij Balans

- Niet gemeld aan de gemeenteraad → schending art. 41b Gemeentewet.
- Deze nevenfunctie blijft volledig buiten zicht van raad en burgemeester.
- De functie wordt niet opgenomen in het overzicht van nevenfuncties.

2022–2025 – Fracties ontvangen jaarlijkse financiële bijdragen

- Rekenkamer (p. 7) constateert later:
 - fracties moeten jaarlijks verantwoording afleggen over besteding fractievergoeding,
 - correcte scheiding tussen partijfinanciën en publieke middelen vereist.
- Belangrijk voor later: dit maakt de combinatie penningmeester + wethouder Financiën bijzonder risicovol.

21 december 2023 – Risicoanalyse Integriteit vastgesteld door raad

- Nevenfunctie van Last wordt expliciet als integriteitsrisico benoemd.
- Beheermaatregel verplicht:
 - nevenfunctie moet inzichtelijk zijn,
 - moet worden gemonitord,
 - risico op belangenverstremming voorkomen.
- Burgemeester moet uitvoering en opvolging bewaken.

→ Geen enkele actie of monitoring volgt in 2024 en 2025.

21 december 2023 – Wethouder Last wordt tevens Wethouder Financiën

- Dubbele verantwoordelijkheid ontstaat:
 1. Partijgelden (penningmeester Balans)
 2. Publiek geld (wethouder Financiën)
- Risicoprofiel stijgt substantieel.
- Beheermaatregel had op dit moment minimaal moeten leiden tot:
 - melding aan raad,
 - herbeoordeling van verenigbaarheid,
 - verscherpt toezicht.

→ Geen van deze stappen is gezet.

Heel 2024 – Geen monitoring, geen opvolging, geen rapportage

- Burgemeester voert geen controle uit op nevenfuncties.
- Beheermaatregel wordt niet opgevolgd.
- Raad wordt niet geïnformeerd.
- Wethouder Last blijft penningmeester en wethouder Financiën.

→ De situatie van belangenverstremgeling blijft 100% onzichtbaar voor het hoogste bestuursorgaan (raad).

13 maart 2025 – Rekenkamerrapport (raadsvergadering) – pagina 7

- Rekenkamer stelt vast:
 - fracties ontvangen jaarlijks financiële middelen,
 - hierop moet verantwoording worden afgelegd,
 - beheer en controle van gelden moet strikt gescheiden zijn.
- Deze bevinding maakt duidelijk dat de situatie van Last neerkomt op:

“de wethouder keurt zijn eigen vlees.”

→ Opnieuw volgt geen actie van burgemeester of college.

5 december 2025 – Burgemeester ontdekt de nevenfunctie via iBabs

- Niet via eigen monitoring.
- Niet via uitvoering risicoanalyse.
- Niet via toezicht op nevenfuncties.

→ De ontdekking is toevallig, niet het resultaat van bestuurlijk toezicht.

5 december 2025 – Minimalistische interventie

Volgens eigen verklaring burgemeester (art. 32-beantwoording):

- één telefoontje met de wethouder;
- advies tot uitschrijving bij de KvK;
- verzoek om op de hoogte te blijven.

Geen:

- formele escalatie,
- raad geïnformeerd,
- vastlegging,
- integriteitsprocedure,
- bestuurlijke analyse,
- herstelmaatregelen.

8 december 2025 – Wethouder kondigt via mail beëindiging nevenfunctie aan

- Pas nadat dit aan het licht kwam.
- Beëindiging lost het structurele falen in toezicht niet op.

Samenvattende bestuurlijke conclusies

Voor de wethouder

- Schending art. 41b Gemeentewet (niet melden nevenfunctie).
- Genegeerde beheersmaatregel (risicoanalyse 2023).
- Dubbele financiële verantwoordelijkheid → reëel risico op belangenverstrengeling.
- Structurele niet-transparantie richting raad en burgemeester.

Voor de burgemeester

- Onvoldoende uitvoering art. 170 Gemeentewet.
- Niet opvolgen, monitoren of borgen van risicoanalyse en verordening integriteit.
- Ontdekking van risico pas na twee jaar, via toeval.
- Geen tijdige of adequate informatievoorziening aan raad.
- Minimalistische interventie die niet past bij aard en ernst.
- Patroon dat overeenkomt met eerdere integriteitskwesties in Gulpen-Wittem.

Conclusie voor de Provincie

De tijdlijn toont een samenhangend en structureel falen in de borging van integriteit binnen Gulpen-Wittem:

- niet naleven van wet,
- niet naleven van verordeningen en raadsafspraken,
- niet naleven van eerder vastgestelde beheersmaatregelen,
- tekortschietend toezicht door de burgemeester,
- langdurige en verborgen belangenverstrengeling bij een wethouder,
- onvoldoende transparantie richting de raad.

Deze opeenstapeling maakt duidelijk dat hier geen sprake is van een incidentele fout, maar van een systemische bestuurlijke kwetsbaarheid die het vertrouwen in de lokale democratie raakt en waarvoor provinciale duiding en mogelijk interventie gerechtvaardigd is.